

20 EYLÜL (2023)
DÜNYA JİNEKOLOJİK ONKOLOJİK GÜNÜ

Jinekolojik kanserler, kadının üreme organlarından köken alan kanserlerdir. Kadın üreme organlarında en sık beş kanser türü görülmekte olup bunlar; rahim ağzı (serviks), yumurtalık (over), rahim (uterus), vajinal ve vulvar kanserlerdir. Bu kanserler jinekolojik kanser olarak adlandırılmaktadırlar. Altıncı tip jinekolojik kanser olarak adlandırılan kanser ise, çok nadir görülen fallop tüpü (yumurta kanalı) kanseridir. Jinekolojik kanserler, kadında midenin altındaki ve kalça kemikleri arasındaki bölge olan leğen kemiğinin hizasında başlar.¹

Ülkemizde kadınlarda en sık görülen 10 kanser arasında rahim, yumurtalık ve rahim ağzı olmak üzere üç jinekolojik kanser yer almaktadır.² Dünyada ise her yıl 1 milyondan fazla kadına rahim ağzı, yumurtalık ve rahim iç tabakasında oluşan endometriyal kanser ya da diğer jinekolojik kanserlerin tanısı konmaktadır.³

Her jinekolojik kanserin farklı belirti ve semptomları ile farklı risk faktörleri ve önleme yöntemleri bulunmaktadır.¹ En sık görülen semptom ve bulgular anormal vajinal kanama veya akıntı, pelvik (karnın alt bölgesinde) ağrı, pelvik bölgeye baskı hissi, genital bölgede renk değişiklikleri, genital bölgede yeni oluşan siğiller, kilo kaybı, karında şişlik ya da ele gelen kitleler olarak sayılabilir.⁴

Jinekolojik kanserlerin tanısı için farklı tanı testleri uygulanmaktadır. Erken tanı son derece değerlidir. Tüm kadınlar jinekolojik kanserler açısından risk altındadır ve bu risk yaşla birlikte artmaktadır.¹ Bu nedenle tarama ve erken tanı kanser ile mücadelede önem kazanmaktadır. Ayrıca jinekolojik kanserlerden biri olan rahim ağzı kanseri için ülkemizde bulunan 30 yaş ve üzeri bireylerde uygulanan tarama programı kapsamında sağlık kuruluşlarına başvurular önem kazanmıştır.⁵ Ülkemizde rahim ağzı kanseri ve diğer kanserlerin taramaları için yaşadığınız bölgede bulunan; Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri (KETEM), Toplum Sağlığı Merkezleri (TSM) veya Aile Sağlığı Merkezlerine (ASM) başvurulması gerekmektedir.⁶

Jinekolojik kanserlerin pek çok sebebi bulunmaktadır. Örneğin; sigara içmek rahim ve rahim ağzı kanserinin risk faktörü arasındadır. Ek olarak ileri yaş, ailede kanser öyküsünün olması, fazla kilolu olmak, diyabet veya yüksek kan şekeri, hipertansiyon diğer risk faktörleri olarak sıralanabilir.⁷ Ayrıca rahim ağzı kanseri ile ilişkisi kanıtlanmış olan HPV (Human Papilloma

¹ Northwestern Medicine-Gynecologic Cancers [İnternet] <https://www.cancer.northwestern.edu/types-of-cancer/gynecologic/index.html> Erişim: 06.09.2023

² Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü-Kanser İstatistikleri [İnternet] https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/Dokumanlar/Istatistikler/Kanser_Rapor_2018.pdf Erişim: 06.09.2023

³ World Go Day-World Go Day 2023 Theme Go For Testing <https://www.worldgoday.org/about-go-day/go-day-2023-theme/> Erişim:07.09.2023

⁴ Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü-Türkiye Kanser Kontrol Programı [İnternet] https://hsgmdestek.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/yayinlar/raporlar/2021_Kanser_Kontrol_Programi_/17.Agustos_2021_Kanser_Kontrol_Programi_versiyon-1.pdf Erişim: 07.09.2023

⁵ Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü-Kanser Taramaları [İnternet] <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-taramalari> Erişim: 07.09.2023

⁶ Türk Tıbbi Onkoloji Derneği-Kanser Tarama Testler [İnternet] <https://www.kanser.org/saglik/toplum/kanser-tarama/ulkemizde-kanser-tarama-programlari> Erişim:18.09.2023

⁷ Foundation For Women's Cancer- Risk Factors [İnternet]

<https://Foundationforwomenscancer.Org/Gynecological-Cancers/Gynecologic-Cancer-Risk-Prevention/Risk-Factors/> Erişim 09.09.2023

Bu doküman, Dr. Sevgi Kargı ve Dr. Pınar Dilbaz tarafından, Prof. Dr. Dilek Aslan danışmanlığında 18.09.2023 tarihinde hazırlanmıştır. Bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik vb. ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Kargı S., Dilbaz P., Aslan D. 20 Eylül Dünya Jinekolojik Onkolojik Günü Bilgilendirme Notu-HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi 2022/2023-76. [İnternet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/>.

Erişim:18.09.2023.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2022/2023-76)

Virüsü) enfeksiyonundan korunmak önem arz etmektedir. HPV den korunma için aşılama ve güvenli cinsel yaşam başta gelmektedir.⁸ Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) HPV aşısını cinsel olarak aktif olmadan önce yapılmasını önermektedir.⁹

Jinekolojik kanserlerden korunmak, bu konularda farkındalık kazandırmak amacıyla Avrupa Jinekolojik Onkoloji Derneği ve Avrupa Jinekolojik Onkolojik Hasta Dernekleri Birliği üyesi ülkeler tarafından 2019 yılından itibaren **20 Eylül; Dünya Jinekolojik Onkolojik Günü** olarak belirlenmiştir. Dünya Jinekolojik Onkolojik Günü, yalnızca kamuoyunda bu kanserler hakkında farkındalık yaratmak için değil, aynı zamanda kadınları ve toplumu bilgilendirmek, deneyim paylaşımının önemi konusunda eğitmek ve hatırlatmak için de etkili bir fırsat oluşturmaktadır.¹⁰ Bu kapsamda 2023 yılında tarama testleri ve genetik testlere dikkat çekmek için tema orijinal kullanımıyla “GO FOR TESTING” olarak belirlenmiştir. “Test için harekete geçin, önleme için harekete geçin, doğru tedavi için harekete geçin. Aktif bir yaşam için mükemmel bir reçete!” sloganı ön plana çıkmaktadır.

⁸ Penn Medicine-Gynecologic Cancer Risk and Prevention [Internet] <https://www.pennmedicine.org/cancer/navigating-cancer-care/programs-and-centers/gynecologic-oncology/gynecologic-cancer-risk-and-prevention> Erişim:08.09.2023

⁹ WHO, Prevention [Internet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/human-papilloma-virus-and-cancer>

¹⁰ ENGAGE-Go Day [Internet] <https://engage.esgo.org/events/go-day/> Erişim:15.09.2023

Bu doküman, Dr. Sevgi Kargı ve Dr. Pınar Dilbaz tarafından, Prof. Dr. Dilek Aslan danışmanlığında 18.09.2023 tarihinde hazırlanmıştır. Bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik vb. ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Kargı S., Dilbaz P., Aslan D. 20 Eylül Dünya Jinekolojik Onkolojik Günü Bilgilendirme Notu-HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi 2022/2023-76. [Internet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/>.

Erişim:18.09.2023.